

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIĄ

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień   miesiąc   rok

<i>miejsce na naklejkę z kodem</i>
--

dysleksja

SPRAWDZIAN W SZÓSTEJ KLASIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ

KWIECIEŃ 2008

Informacje dla ucznia

1. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D.

Tylko jedna z nich jest poprawna. Wybierz ją i zaznacz odpowiednią literę znakiem **X**.

A. las   ~~B. pole~~   C. łąka   D. rzeka

Jeśli się pomylisz, otocz znak **X** kółkiem i zaznacz inną, poprawną odpowiedź.

A. las   ~~B. pole~~   ~~C. łąka~~   D. rzeka

2. Rozwiązania zadań od 21. do 25. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

Powodzenia!

S-4-082

Jasne jak słońce

Słońce jest gwiazdą, która świeci już od kilku miliardów lat. Jego ciepło sprawia, że wody oceanów parują, by potem przerodzić się w życiodajne deszcze. Dzięki promieniom słonecznym rośliny mogą rosnąć i zaopatrywać nas w pokarm. Jednym słowem – bez Słońca życie na Ziemi nie byłoby możliwe. Nie trzeba się jednak martwić, że zgaśnie. Będzie świecić jeszcze przez kolejne miliardy lat.

Od najdawniejszych czasów Słońce było przez ludzi obserwowane, wykorzystywane do określania czasu, a nawet czczone jako bóstwo. Prastare miejsca kultu, kamienne kręgi, budowano najczęściej tak, by miały związek ze wschodem lub zachodem Słońca na początku wiosny lub lata. Niektórzy uczeni uważają, że kamienne kręgi sprzed tysięcy lat mogły służyć do przewidywania zaćmień Słońca.

Zaćmienie Słońca jest niezwykłym zjawiskiem. Powstaje, gdy Księżyc znajdzie się między Słońcem a Ziemią. Słońce zostaje wtedy zasłonięte przez Księżyc, którego cień pada na Ziemię. Podczas całkowitego zaćmienia Księżyc zupełnie zasłania tarczę słoneczną. Wtedy, na krótki czas, w ciągu dnia zapada ciemność, spada temperatura, a rośliny i zwierzęta reagują tak, jakby zbliżała się noc.

W tym samym miejscu na Ziemi zjawisko całkowitego zaćmienia Słońca można obserwować przeciętnie tylko raz na kilkaset lat. Częściej występują zaćmienia, podczas których Księżyc nie zasłania tarczy słonecznej całkowicie. Nazywamy je częściowymi zaćmieniami Słońca.

Na podstawie: E. Übelacker, *Słońce*, Wrocław 1992.

Zadanie 1.

Słońce jest ważne dla Ziemi, ponieważ

- A. istnieje już od miliardów lat.
- B. dostarcza ciepła i światła.
- C. było kiedyś obiektem kultu.
- D. można je obserwować.

Zadanie 2.

Które zjawiska występują najrzadziej?

- A. Całkowite zaćmienia Słońca.
- B. Częściowe zaćmienia Słońca.
- C. Wschody i zachody Słońca.
- D. Astronomiczne zmiany pór roku.

Zadanie 3.

Całkowite zaćmienie Słońca występuje wtedy, gdy

- A. niebo jest całkowicie zachmurzone.
- B. na Ziemi zapada ciemna, głęboka noc.
- C. Księżyc zasłania całą tarczę słoneczną.
- D. Ziemia rzuca cień na Słońce.

Zadanie 4.

W Europie Środkowej można było obserwować całkowite zaćmienia Słońca w latach 1706 i 1954. W których to było wiekach?

- A. XIX i XX
  - B. XVIII i XX
  - C. XVIII i XIX
  - D. XVII i XIX
-

11 sierpnia 1999 r. w Polsce można było zaobserwować częściowe zaćmienie Słońca. Oto wyniki obserwacji tego zjawiska w niektórych miastach. W tabeli odnotowano godziny, w których zaobserwowano początek, środek i koniec zaćmienia.

Miejsce	Początek	Środek	Koniec
Gdańsk	11.30	12.47	14.04
Kielce	11.31	12.52	14.11
Łódź	11.30	12.50	14.08
Toruń	11.29	12.47	14.05

Na podstawie: www.zjawiska.art.pl

Zadanie 5.

Najwcześniej zaćmienie Słońca można było zaobserwować w

- A. Kielcach.
- B. Łodzi.
- C. Toruniu.
- D. Gdańsku.

Zadanie 6.

W Kielcach środek zaćmienia nastąpił o godzinie

- A. 12.52
- B. 11.31
- C. 14.11
- D. 12.47

Zadanie 7.

Jak długo można było obserwować zaćmienie w Gdańsku?

- A. 1 godzinę i 17 minut
  - B. 1 godzinę i 43 minuty
  - C. 3 godziny i 26 minut
  - D. 2 godziny i 34 minuty
-

Słownik podaje trzy znaczenia słowa *słońce*:

SŁOŃCE

1. gwiazda najbliższa Ziemi, centralne ciało Układu Słonecznego
2. światło, blask wysyłane przez to ciało
3. *pieszczotliwie*: osoba ukochana lub bardzo lubiana

Zadanie 8.

Pokój Ani był pełen słońca. W tym zdaniu użyto słowa *słońce* w znaczeniu

- A. 1. i 2.
  - B. 2.
  - C. 3.
  - D. 2. i 3.
-

Zadanie 9.

Powiedzenie: *to jasne jak słońce* znaczy, że coś jest

- A. mądre.
  - B. błyszczące.
  - C. gorące.
  - D. oczywiste.
-

Słońce i sosny

Zanim słońce nad wieczorem zajdzie
sosny będzie się czepiało uparcie.

Nie stoczy się za te sosny prędzej
aż nasyci je
czerwienią
jak pędzle.

Ruda farba po pniach
igłach
pocieknie.
Sosny niebo pomalują
jak najpiękniej.

Każdy obłok.
Każdą chmurkę białą.

Będzie niebo rudziało
gorzało.
Zwęgli się na sadze najczarniejsze.

Aż je brzoza
rano
wiechciem liści przetrze.

Zadanie 10.

Wiersz jest poetyckim opisem

- A. pożaru w lesie.
- B. zaćmienia Słońca.
- C. zachodu słońca nad lasem.
- D. całego słonecznego dnia.

Zadanie 11.

W której zwrotce występuje porównanie?

- A. W pierwszej.
- B. W drugiej.
- C. W trzeciej.
- D. W ostatniej.

Zadanie 12.

Przypisanie w wierszu ludzkich zachowań słońcu i drzewom to

- A. epitet.
- B. porównanie.
- C. przenośnia.
- D. dźwiękonaśladownictwo.

Zadanie 13.

W jakim znaczeniu zostało użyte słowo *wiecheć* w ostatniej zwrotce?

- A. Pęk.
  - B. Stos.
  - C. Sterta.
  - D. Wianek.
-

Zadanie 14.

Aby wyjaśnić znaczenie słowa *gorzeć*, sięgniesz do słownika

- A. ortograficznego.
  - B. języka polskiego.
  - C. przyrodniczego.
  - D. terminów literackich.
-

Kartki z kalendarza

LUTY	2007
1	
CZWARTEK	
<i>Wschód Słońca</i>	7.15
<i>Zachód Słońca</i>	16.20

MARZEC	2007
1	
CZWARTEK	
<i>Wschód Słońca</i>	6.20
<i>Zachód Słońca</i>	17.15

Zadanie 15.

Dzień 1 marca był dłuższy niż dzień 1 lutego o

- A. mniej niż godzinę.
  - B. więcej niż godzinę, ale mniej niż o półtorej godziny.
  - C. więcej niż półtorej godziny, ale mniej niż o dwie godziny.
  - D. więcej niż dwie godziny.
-

Zadanie 16.

We wtorek sprzedano 35 butelek wody mineralnej, a w środę 3 razy więcej. Ile łącznie butelek wody sprzedano we wtorek i środę?

- A. 105
- B. 73
- C. 38
- D. 140

Zadanie 17.

Na straganie wystawiono do sprzedaży 48 plażowych czapek. Przed południem sprzedano połowę z nich, a po południu $\frac{1}{3}$ pozostałych. Ile czapek sprzedano po południu?

- A. 8
- B. 16
- C. 24
- D. 32

Zadanie 18.

Wypożyczenie kajaka na pół godziny kosztuje 2,50 zł. Ile złotych trzeba zapłacić za wypożyczenie kajaka na 3,5 godziny?

- A. 7,50
- B. 8,75
- C. 10
- D. 17,50

Zadanie 19.

Ewa opalała się na słońcu przez 7 kolejnych dni. Pierwszego dnia opalała się przez 10 minut, a każdego następnego o 5 minut dłużej niż w poprzednim dniu. Ile minut Ewa opalała się siódmego dnia?

A. 40

B. 45

C. 30

D. 35

Zadanie 20.

Gnomon to ustawiony pionowo prosty pręt, który w słoneczne dni rzuca cień. Najdokładniej możemy wyznaczyć kierunek północny, obserwując cień gnomonu

A. rano.

B. przed południem.

C. w południe.

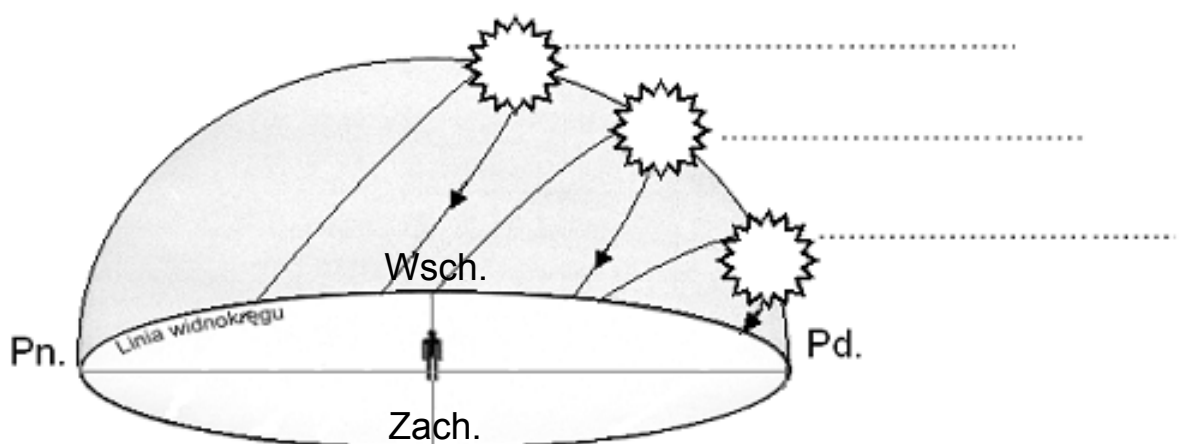
D. po południu.

Zadanie 21.

Rysunek pokazuje obserwowaną z Ziemi pozorną drogę Słońca po niebie i wysokość Słońca nad widnokregiem w różnych porach roku.

Uzupełnij ten rysunek, wpisując w wykropkowane miejsca nazwy odpowiednich pór roku.

Zadanie 22.

W pewnym momencie cień Agaty był 2,5 razy dłuższy niż jej wysokość. Jaką długość miał jej cień, jeśli Agata ma 164 cm wzrostu? Długość cienia wyraż w metrach.

Zapisz obliczenia i uzupełnij odpowiedź.

Odpowiedź: Cień Agaty miał ..... m długości.

Zadanie 23.

Podczas wycieczki w upalny dzień dzieci przeznaczyły na napoje 33 zł. Kupiły 16 kartoników soku jabłkowego. Ile najwięcej butelek wody mogły kupić dzieci za resztę pieniędzy?

Cennik do zadania 23.

Napój	Cena jednostkowa
sok jabłkowy	0,90 zł / kartonik
woda mineralna	1,20 zł / butelka

Zapisz obliczenia i uzupełnij odpowiedź.

Odpowiedź: Dzieci mogły kupić najwięcej .....

.....

Zadanie 24.

Na podstawie mapy napisz kilkuzdaniową notatkę o przewidywanej pogodzie dla Polski na jutro.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 25.

Jedynie pod słońcem! Napisz o miejscu, które jest dla Ciebie wyjątkowe. Wyjaśnij, dlaczego.

Twoje wypracowanie powinno zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

